

Naar der nu maatte ske den Forandring i Rentefoden, at den gik ned fra 4 til $3\frac{1}{2}$ pCt., vilde jeg ganske vist finde det naturligt, at man forandrede Loven af 1855. Naar man først faktisk havde en Rentefod paa $3\frac{1}{2}$ pCt., vilde det ikke være rigtig at blive staaende ved en Lov, som implicite siger, at den almindelige Rente er 4 pCt. — Men Spørgsmaalet er jo, som ogsaa fremhævet af ærede Talere, om vi virkelig nu ere komne til en Rentefod af $3\frac{1}{2}$ pCt., og i saa Henseende maa jeg være enig i, hvad der er udtalt her, at til dette Punkt ere vi endnu ikke naaede. Den almindelige Rente for Ulaan i faste Ejendomme er ikke $3\frac{1}{2}$ pCt. Det er muligt, at vi arbejde os hen derimod, men der vil sikkert gaa nogen Tid, inden vi naa dertil. Det staar derfor saaledes for mig, at dette Lovforslag i alt Fald er kommet for tidlig.

I øvrigt er dette Lovforslag jo mangelfuldt affattet. Jeg har tilladt mig i det andet Ting at paavise dette, og de Mangler, jeg nævnte, ere ikke blevne afhjulpne. Jeg skulde derfor meget tilraade, at Tinget i alt Fald lader dette Lovforslag gaa i Udvalg, for at man der nærmere kunde drøfte, baade Betimeligheden af, at det bliver Lov, og tillige den Form, som en saadan Lov burde have.

Bojsen: Det er kun et Par korte Bemærkninger, som jeg skal tillade mig at gøre overfor det ærede Medlem fra Kjøbenhavn (Det. Hansen), som talte om Naturloven, om at dette Forslag paa en Maade var en Forandring i Naturloven. Jeg vil sige, at dersom vi havde fuld Frihed paa alle Næringslivets Omraader her i Landet, dersom vi for Eksempel havde fuld Frihandel, saaledes at enhver her til Lands med lige Vilkaar, med lige Vaaben, kunde erhverve sig sit Livsophold, saa havde det ærede Medlem Ret. Men saaledes er Tilstanden jo ikke. Her fremhæves det nu, at Kapitalen skal have fuld Frihed til at blive anbragt paa saa favorable Vilkaar, som det kan ske, og dette er under almindelige Forhold ogsaa rigtig. Som Frihandelsmand vil jeg give det ærede Medlem Ret i, at Lovene for det økonomiske Liv maa rette sig efter Tilbud og Efterspørgsel, idet naar der er større Tilbud af Penge, saa vi en lavere Pris og omvendt. Dette er fuldkommen i sin Orden, og jeg vil ogsaa sige, at det er meget berettiget at sammenligne dette med Naturlovene. Men vi have jo ikke en saadan Tilstand her i Landet; vi have en Tilstand, hvor Kapitalen har den Forret at kunne blive anbragt i Næringsveje, som ere beskyttede ved Toldloven. Der er f. Eks. den Forret for Kapitalen, at den kan

stafte sig et højere Udbytte ved at anbringes i Papirfabrikker eller Klædefabrikker eller overhovedet i den beskyttede Industri. Derved stiger Udbyttet for Kapitalen, og dette virker tilbage paa Rentefoden her i Landet, saaledes at der ikke bliver lige Vilkaar. Rentefoden bliver paa denne Maade holdt højere. Som jeg tillod mig at sige her under en anden Sags Behandling, der maa være kommet noget i de „sammenhavende Rør“, idet Renten af Kapitalen staar billigere i Udlandet end her i Landet. Jeg tror, det hænger sammen med, at vi overhovedet ikke have Frihandel; thi havde vi Frihandel og fuldstændig frit Slag for alle Næringsveje, skulde vi nok saa at se, at saa gik det ganske naturligt til; saa sank Rentefoden, naar Priserne sank. Men det er jo ikke Tilfældet. Jeg synes derfor ikke, at Kapitalisterne have Ret til for deres Vedkommende at sige: Vi ville have fuldstændig Frihandel, og have alle Frihedens Goder, naar navnlig det danske Landbrug staar ganske ubeskyttet af Toldlove, og vi derigennem blive tvungne til at give en højere Rente, end vi under andre Omstændigheder ville komme til at give.

Hvad i øvrigt dette lille Lovforslag angaar, forekommer det mig, at det er meget uskyldigt, og det er blevet særlig uskyldigt, efter at der i Folketinget er stet den Forandring i Affattelsen, at det kun skal angaa de nye Laan, medens det oprindeligt angik samtlige Laan, samtlige Kapitaler. Som Forslaget nu foreligger, angaar det kun de Laan, der efter Lovens Emanation blive stiftede i Ejendomme. Jeg synes, at det derved er blevet et overordentlig uskyldigt Forslag, og jeg kan derfor ikke andet end anbefale det.

Det. Hansen: Det ærede Medlem, der nu satte sig, lod til at mene, at jeg modsatte mig dette Forslag, fordi det skulde være imod Kapitalisterne. Aldeles ikke. Jeg vil nærmest betragte det fra Debitorernes Standpunkt, og jeg tror, det er imod Debitorernes, imod Laantageres Interesse. Det var tidligere Laantagerne, der skulde betale Gehyrene fra 2 til 16 Rdlt., og det bliver ogsaa dem, der skulle betale de 65 Ore i Stempelgebyr, og jeg vil meget gerne hjælpe Landmændene til at blive fri for den Slags Byrder, den Slags Omvøb, saa at de kunne saa deres Laan saa meget billigere. For øvrigt forstaar jeg ikke ret det ærede Medlems Sammenligning mellem Kapitalens og Landbrugets Stilling. Det ærede Medlem lod til at mene, at det skulde være en særlig FAVOR, at man tillod Kapitalisterne at anbringe deres Kapitaler i for